

VILÁGOS SÁG

II. ÉVFOLYAM

A ROMÁNIAI MAGYAR NÉPLAPJA

144. SZÁM

Országos Petőfi-alapot!

Felhívás a romániai magyar néphez!

Magyar testvérek! Földművesek, munkások, polgárok!

Románia demokratikus fejlődése lehetővé tette az ország magyarsága számára, hogy szoros egyetértésben Groza Péter kormányával, saját maga vegye kezébe sorsa irányítását. Fel kell számolnunk végre azzal a hiedelemmel, hogy a másoktól nyert szabadságot mások is örizzék meg számunkra és minden erőnk latbavetése helyett örökké másról várjunk segítséget.

Össze kell gyűrnünk minden becsületes érzésű és építő szándékú magyarnak, hogy közös erővel újjáépíthessük mindazt, amit a német hordák és nyilas csatlósai elpusztítottak, hogy megvalósíthassuk mindazt, amire a magyar népnek itt Romániában gazdaságilag, politikailag és kulturálisan szüksége van.

Ne várjunk mindent másról.

Segítsünk önmagunkon!

Teremtsünk közös erővel olyan alapot, amelyből legsürgősebb népi kiadásainkat fedezhetjük.

Gondoljunk gyermekeink oktatására! Nem tudjuk az ősszel megnyitni iskoláinkat, ha gyorsan nem gondoskodunk rendezetlen állampolgárságu szakembereink megtartásáról s új tanszemélyzet neveléséről. A Magyar Népi Szövetség magára kívánja vállalni mintegy ezer olyan egyetemi és középiskolai tanár, valamint tanító ellátását, akik rendezetlen állampolgárságuk miatt ideiglenesen semmiféle fizetést nem kaphatnak. Bár kormányunk egy évre szerződést köt mindannyiunkkal, nehogy a magyar tanügy hiányt szenvedjen, a szerződés megkötéséig s a besorolásokig mindezeknek a tanároknak és tanítóknak a megélhetését biztosítanunk kell. A Gélérdélyi magyarságot csak úgy tudjuk már az őszre megfelelő tanszemélyzettel ellátni, ha pénzt teremtünk elő és a nyáron saját költségünkön tanfolyamokat szervezünk szükségitanitók kiképzésére.

Újjá kell szerveznünk mezőgazdasági szakoktatásunkat is, hogy gazdasági tanfolyamok, valamint az alsó-, közép- és felsőfokú mezőgazdasági oktatás megszervezésével elősegítsük a többtermelést.

Pénz hiányában esődbe jutott a magyar színjátszás ügye s az újjászervezés fontosságát növeli, hogy a multban kiváltságosnak szolgáló színház-kulturánk ma már népi közügy.

Sokáig sorolhatnók mindazokat a hiányokat, melyek betöltéséről a háborút követő gazdasági nehézségek közepette nem lehetett még gondoskodnunk. A szükség azonban annyira égető, hogy nemzetiségi életünk újjászervezéséhez saját erőnkől kell hozzáfogunk.

Most, amikor országszerte a világszabadság nagy magyar költőjének, Petőfi Sándornak segesvári emlékünnepe készül Románia magyar népe, felhívunk minden romániai magyar embert, minden magyarokból álló szervezetet és közületet, s minden magyar gazdasági, kulturális és egyházi intézményt, hogy a legnagyobb társadalmi erőfeszítést kifejtve járuljon hozzá egy országos magyar alap létesítéséhez.

Aki csak teheti, juttassa el adományát közvetlenül a Magyar Népi Szövetség országos központjához Kolozsvárra, Majális-utca 22 alá. Telefonszámunk 204.

Ugyanezeken minden tagozatunk minden szervezője juttasson el Petőfi-emléklapokat minden magyar házhoz és műhelyhez. Ezek a Petőfi-emléklapok központunkban szerezhetők be, telefonhívásra is. A beérkező adományokat összes lapjainkban nyilvánosan nyugtázzuk.

Az alapot halhatatlan költőnk nevével Petőfi alapnak neveztük el s minden olyan népi céra juttatunk belőle, amelynek támogatása sürgős és közérdekű.

Nélkülvizsgáló tanáraink segélyezésére a gyűjtést már meg is kezdtük és sajtó-alapunkból kiutaltuk máris az első tanári fizetéseket. Hálásan mondunk itt köszönetet Márton Áron római katolikus püspökünknek, aki gyorssegély alakjában hárommillió lejes adományával elsőnek járult hozzá az egyetemi és közművelődési célokot szolgáló Petőfi-alap felállításához.

Legyen a Petőfi-alap megteremtése népünk demokratikus összetartásának és építő szándékának jelképe!

Kolozsvár, 1945 június 17.

A Magyar Népi Szövetség Országos Végrehajtó Bizottsága nevében
KURKÓ GYÁRFÁS

Szovjet-amerikai-angol katonai szövetséget javasol Truman a potsdami találkozón

Lengyel csapatok birtokba vették Teschen vidékét — A csehszlovák külügyminiszter Moszkvába repült

Szövetséges parancsnokság alatt 2000 jugoszláv katona marad Triesztben

WASHINGTON, június 20. (Rádió.) Jól fejlődött amerikai politikai körökben úgy vélik, hogy Truman elnök megállapította a kérdéseket, amelyeket a maga részéről le akar tárgyalni a Sztalin marsallal Churchill miniszterelnökkel folytatandó potsdami megbeszélésen. Ugy tudják, hogy Truman elnöknek az lenne a kívánsága, hogy a találkozót minél hamarabb tartsák meg. Igen fontosnak tekintik Truman elnöknek a Szovjetunió, Nagybritannia és az Egyesült Államok katonai szövetségére vonatkozó javaslatát, mely a világbéke alapja lenne egészen a szanfranciszki Békegyezmény gyakorlati alkalmazásáig. Truman elnök meg kívánja beszélni a kölcsön és bértörvény keretében Angliának és a Szovjetunióknak juttatandó segítség mértékét, az újjáépítés minél hamarabb befejezés érdekében.

Amerikai politikai körök hangsúlyozzák, hogy emellett olyan más fontos kérdések is sorra kerülnek, mint a határok megállapítása, a német munkaerő felszámolása és felhasználása Európa újjáépítése érdekében. A háromhatalmi találkozóval foglalkozva a „Pravda” azt írja, hogy rendkívüli érdekesség előzi meg a három vezető nagyhatalom első találkozását a győzelem után. A történelmi jelentőségű teheráni és yaltai találkozások után szorosabbá tették az együttműködést. A most következő értekezlet első azért tekinthető olyan nagy várakozással a világ közvéleménye, mert mindenki tudja, hogy a világ békéje a három nagyhatalom együttműködésétől függ.

Lengyel csapatok vonultak be Teschenbe

LONDON, június 20. (Rádió.) Ismeretes, hogy Teschen bányavidékére úgy, a lengyel,

mint a csehszlovák kormány igényt tart. Most, mint Varsóból jelentették, az ideiglenes lengyel kormány csapatai bevonultak Teschenbe.

Fierlinger csehszlovák miniszterelnök repülőgépen Moszkvába utazott, hogy ott a szovjet kormány meghívására a lengyel kormány képviselőivel tárgyalja ezt a kérdést.

Varsóból jelenti a Rador hírgyűjtő, hogy Roja-Zymersky tábornok, a lengyel nemzeti felszabadító hadsereg főparancsnoka Teschenbe érkezett. Teschent annakidején az 1938-as müncheni egyezmény alapján szállították meg a lengyel csapatok és most Lengyelország igényt tart erre a területre.

Kétezer jugoszláv katona marad Triesztben

BELGRAD, június 20. (Rádió.) Trieszt körzetében a jugoszláv-angolszász demarkációs vonal megállapítására kedden este kezdődtek meg a tárgyalások. Először voltak Morgán altábornagy, a szövetséges földközvetlen haderő vezérkari főnöke és Junovic tábornok jugoszláv vezérkari főnök között. Végeredményben arra a megállapodásra jutottak, hogy kétezer jugoszláv katona marad Trieszt körzetében angolszász főparancsnokság alatt.

Megalakult az új olasz kormány

ROMA, június 20. (Rádió.) Parri Ferruccio, az új olasz miniszterelnök befejezte tárgyalásait az új olasz kormány megalakítására. A pártközi megállapodás szerint mind a hat párt részt vesz a kormányban.

Az új kormányban Parri látja el a belügyminiszteri teendőket is. Helyettes miniszterelnök a szocialista Nenni Pietro és a liberális Brossio, külügyminiszter a keresztény-demokrata De Gasperi, iparügyi miniszter a kommunista Togliatti és pénzügyminiszter az ugyancsak kommunista Scocimarro lett.

LONDON, június 20. (Rádió.) A Times diplomáciai munkatársa az olasz kérdésről foglalkozva leszögezte, hogy az új olasz kormány első feladata az alkotmányozó nemzetgyűlés megalkotása kell hogy legyen, általános választások útján. Ezután nyomban munkaképes, homoly közigazgatást kell szervezni, mert tulságosan sűrűn érkeznek jelentések a csöcselék garázdálkodásáról.

— Szó sem lehet egyelőre arról — írja a Times —, hogy a szövetséges katonai közigazgatást visszavonják, amint azt egyes tulságosan is vérmes olasz hazafiak kívánják.

Franco Spanyolországa nem lehet tagja a világbiztonsági szervezetnek

SZANFRANCISZKÓ, június 20. A szanfranciszki konferencián Mexikó küldötte javaslatot terjesztett be, hogy Franco Spanyolországa ne lehessen tagja a világbiztonsági szervezetnek. Az előterjesztés elvették szövegezte le, hogy egyetlen olyan kormány se képviseltesse magát a világbiztonsági szervezetben, amely erőszakkal vette át a hatalmat. A javaslatot egyhangulag, közfelkiáltással fogadták el a közgyűlés.

MADRID, június 18. (Rador.) A Reuter-ügynökség tudósítója közli, hogy Franco tábornok újabb erőállításokat küldött a Piré-

nensek vidékére. A spanyol kormánykörök a csapatösszpontosítást azzal indokolják, hogy elejét akarják venni spanyol köztársasági erők Franciaország területéről való benyomulásának Spanyolországba. A Reuter jelentése közli, hogy a határvédelmi nyelveket jelentősen megerősítették. Nagyszámú friss csapatot irányítottak a határ felé. Nemrégiben érkezett Barcelonába két nagy csapatszállító hajó a spanyol idegenlégő csapataival.

Az „Observer” című angol lap foglalkozik Franco tábornok nyilatkozatával, melyben azt próbálta állítani, hogy a spanyol fasizta „Falang” és a spanyol kormány semleges magatartást tanúsított Németországgal és Osztráchiával szemben. Az angol lap megállapítja, hogy ez az állítás céltalos.

Egyre növekszik az angol Munkás Párt népszerűsége

LONDON, június 20. (Rador.) A francia hírszolgálati iroda közlése szerint a Gallup-féle közvéleménykutató intézet az alábbi kérdést intézte az angol választók széles tömegéhez: „Kiro szavazna, ha holnap tartanák a választást?”

Az eredményeket a „News Chronicle” közli s eszerint a megkérdezettek 45 százaléka kijelentette, hogy a Munkás Párt mellett áll, 32 százalék a konzervatív párt, míg 15 százalék a liberálisok híveinek vallotta magát.

Figyelemreméltó, hogy a Gallup intézet, mintegy két héttel ezelőtt tartott „próbaszavazásán” a Munkás Pártnak még gyöngébb többsége volt. A próbatétel azt mutatja, hogy a Munkás Párt népszerűsége növekedésben van.

A Magyar Népi Szövetség javaslata alapján

Uj vezetőség került a kolozsvári Magyar Színház élére

Janovics Jenő az új igazgató — A távozó Kőműves Nagy Lajos jegyzőkönyvi köszönetet kapott

KOLOZSVAR, június 20. A kolozsvári román-magyar színház évadzáró társulati gyűlésén végre-valahára megjelentek egy igazi színházi megújulás hajnalsugarai. A népes társulati gyűlés résztvevői szemtanúi lehettek egy küzdelmes és nem minden dicsőség nélkül való korszak záródásának s ugyanakkor egy hasonló küzdelmeket ígérő új színházi világ fogantatásának is. A délutáni Shaw-premier kulisszáinak előterében felállított asztalnál helyet foglaltak a román és magyar társulat vezetői, üzemi bizottságai, de jelen voltak már a megújulást elősegítő Magyar Népi Szövetség kulturális bizottságai: Szentimrei Jenő, Méliusz József és Nagy István is.

Első felszólalóul Teodoru Constantin, a román társulat igazgatója ismertette a közös munka jegyében lezajlott évadot. Beszédét áthatotta a hála és elismerés a román társulatot mindenkor készséggel megsegítő magyar társulat iránt.

Kőműves Nagy Lajos lemondása

Utána Kőműves Nagy Lajos igazgató emelkedett szólásra, hogy felolvassa lemondó levelét.

Beszéde első részében főleg az önvád-
nak adott kifejezést, melyre azonban a beszéd második részében a mentő körülmények serege következett. Drámai erővel ismertette az áldatlan helyzetet, mely a színház vezetőségét megalkuvásos műsorpolitikára kárhoztatta — azért, hogy a 270 főt számláló társulatot az éhezéstől megmentse!

— Ha választanom kellett a 270 ember kenyérének megmentése és az akkori-
ban üres házakat jelentő magasabbrendű drámai előadások között — mondotta —, kénytelen voltam a műsört a vaksötét-
ség hónapjaiban, de későbbben is, könnyű operettel teletűzdelni. De abban a sóvár-
reményben tettem ezt, hogy ezek az ideiglenes kényszerűségek megszűnnek, mielőtt a kolozsvári Városi Színház a bizalommal várt állami szubvenciót el-
nyeri.

A színház vezetésének tisztességéről való lemondását különben a következőképpen indokolta:

— Annál is inkább be kellett adnom lemondásomat, s bizonyára szerencsésebb utódonnak átadnom helyemet, mert a kolozsvári Magyar Színház létkérdéses ügyének rendezése, megmentése érdekében minden fáradozásom hiábavalónak bizonyult.

A Szaktanács köszönete

Ezután Ivan Cornél, az Üzemi Bizottság tagja magyar nyelven ismertette többszöri bukaresti útjának eredményét. Bejelentette, hogy a kilátásba helyezett 15 millióból csak 7 milliót sikerült kiutaltatnia. Fodor Balázs a Szaktanács megbízottjaként fejezte ki elismerését a színháznak, melynek munkásságát és vezetését, és főn Kőműves Nagy Lajossal, mindent elkövettek, hogy a román-magyar testvériség útján haladva, a mun-

kasság kulturális épülését szolgálják.

Méliusz József, a Magyar Népi Szövetség egyik kulturális bizottsági tagja, mindemellett megköszönte a társulat erőfeszítését, minden munkáját, melyet a román társulattal „közös háztartásban” végeztek. Bejelentette, hogy a Magyar Népi Szövetség, mint a román-magyar kultúrájának legfőbb öre és irányítója vonódott be a színház ügyének megtárgyalásába.

— Hogy azonban a színház új szervezésének ne menjünk neki túl vérmes elképzelésekkel — mondotta —, a Magyar Népi

A Magyar Népi Szövetség javaslata

Ezek után előterjesztette a Magyar Népi Szövetség közművelődési bizottságának 1945. június 19-i ülésén elhangzott javaslátát.

Miután Kőműves Nagy Lajos, a városi színház igazgatója ebből tisztelettel lemondott és a színház tagjainal kötött megállapodása június 30-án lejárna, ezzel a jelenlegi városi színház működése befejezettnek tekinthető. Kérjükt, hogy az eddigi társulat ügyének likvidálásával az eddigi színházigazgató és az üzemi bizottság bizassék meg.

A Magyar Népi Szövetség közművelődési bizottsága javasolja, hogy a kolozsvári magyar színház újraszervezésével dr. Janovics Jenő bizassék meg. A Magyar Népi Szövetség az új igazgató munkájának támogatására a maga háromtagú bizottságát delegálja, tanácsadói joggal: Méliusz József, Nagy István és Szentimrei Jenő tagokat. Az új igazgatót a Magyar Népi Szövetség felkéri, az új színházat elsősorban a régi társulat legértékesebb tagjainak igénybevételével szervezze meg. A Magyar Népi Szövetség felajánlja segítségét, ha a színház régi tagjainak hátralekötött fizetéseit illetékes helyen, az ODA többi szer-

Szövetség előzetesen informáltatta magát az ország gazdasági helyzetéről, a többek között megtudtuk, hogy például a temesvári román társulat már hónapok óta nem kapja államsegélyét. Az a valóság, hogy nálunk is, mint mindenütt Európában, romokból kell építeni, s hogy a megpróbáltatások még nem értek véget. De bízunk benne, hogy a Magyar Népi Szövetség és az új színház együttműködése új történelmi korszakát jelenti a nagymultú erdélyi magyar színház számára. Azt jelenti, hogy találkoznak a színház és a nép.

vezetével egyetértőleg közbenjár, annál is inkább, mert a városi színház deficitje a közös magyar-román színházat deficitje. Felkéri az új igazgatót, hogy a magyar színházhoz folytonosságát biztosítsa és az ősszel kezdődő színházevén előkészítéseképpen a nyári évadot folytassa, egészen az őszi évad beállításáig.

Javasolja, hogy Kolozsvár város állítson fel egy filharmonikus zenekart a régi színház zenekari tagjainak alkalmazásával, a szakszervezetek, a rádió, a színház és más kultúregyesületek bevonásával.

Kötelességének tartja, hogy az ősszel kezdődő új színházi évadra a kolozsvári magyar színház egyenjogúságát minden tekintetben biztosítsa és így mindent elkövet, hogy a demokratikus felfogásnak megfelelően a magyar színház ugyanolyan hozzájárulásban részesüljön, mint az erdélyi román színház.

Végül felajánlja az új színházigazgatónak, hogy a színház elhurokolt és a Magyar Népi Szövetség tulajdonába megszerzendő színházi felszerelést a szükséghez képest használatba rendelkezésre bocsátja.

A két nép közös útja

Végezetül Méliusz román nyelven köszönte meg a román társulatnak a testvéri szellem megszállásait szolgáló készséget, mellyel magyar kartársuk iránt viselkedett. Arra kérte őket, maradjanak továbbra is ezzel a baráti érzéssel a magyar művészek és a magyar nép iránt, hisz a két nép amugyis közös utra talált a Duna-medence széles emberi távlatokat nyitó ölében.

Ezután az üzemi bizottság egyik tagja indítványára a társulati gyűlés Kőműves Nagy Lajosnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott meg.

Rónai Antal, a román-magyar társulat közös zeneigazgatója a zenekarhoz intézett néhány finom és nagyon emberi szavában megdicsérte a muzsika e „névtelen hőseit”, akik, ha kellett, operetben és operában is megfeszített erővel dolgoztak.

Legyen a tömegek színháza

Végül Nagy István, mint a MNSz kulturális bizottságának egyik tagja, a következőket mondotta:

— Megrázó és tiszteletgerjesztő volt

Kőműves Nagy Lajos önbírálatát. Sajná-
lom, hogy a társulat részéről senki sem szólt hozzá.

— Ami pedig a színház jövőjét illeti, elmondhatom, hogy ha a jövő társulatot államsegélyre, vagy más hivatalos támogatásra akarják felépíteni, akkor kijelentem: a jövő évad költségvetése nem hogy deficittel, de csunya bukással fog végződni itt is, mint minden más téren. Tehát a színháznak a felé a társadalom felé kell fordulnia, mely vár tőle valamit. A jövőben éppen ezért olyan műsorpolitikát kell csinálnia, mely érzékeltetni tudja az új világot az új társadalomnak. Csak ezzel kapcsolhatja szervesen magához a színház a tömegeket. S a színház ezt mialasztotta el a múltban — bár elvitathatatlan, hogy megfeszített munkájukért a vezetőséget is, a társulat munkás tagjait is elismerés illeti.

Végül arra kérte fel az üzemi bizottságot, hogy a létszámcsökkentés munkáját maguk végezzék el, s terjesszék az igazgatóság elé. Ez a redukálás lehetővé teszi majd, hogy a megmaradt tagok rendszeresen kaphassák teljes fizetésüket.

Hozzászólás a háborus kárt szenvedett házak helyreállítását sürgető cikkhez

A bombák és egyéb gyllkos eszközök által megrongált házak sürgős helyreállítása több szempontból fontos. Először, mert csak ezáltal oldható meg a lakásínség, amely azért állott elő, mert az utolsó 5 év alatt a kötött anyag-gazdálkodás miatt alig épült lakóház városunkban, a tavalyi bombázások és robbantások alkalmával pedig több ezer lakás semmisült meg. Fontos másodsorban, mert az építőmunkások a mai körülmények között csak ezeken a munkálatokon keresztül kapcsolódhatnak be a termelő munkába. Régi tapasztalati tény, hogy az építőipar megindulásával minden más ipar, valamint a kereskedelem is lendületbe jön. A békére állított termelő munkának tehát az építőipar kell legyen a magva.

Fontos továbbá a megrongált házak sürgős helyreállítása azért is, mert a késedelemmel rohamosan szűkösödik a helyreállítási lehetőség. Vannak például épületek, melyeket tavaly nyáron vagy ősszel erősen a cserépfedés helyreállítást meg lehetett volna menteni

mulasztása folytán ma már a parkettpadló is tönkre ment s ha tovább várnak a javítással, a fedélgerendák és mennyezetgerendák is elkorhadnak a sok esőzéstől. Azt is szomorúan tapasztaljuk, hogy az ilyen árván hagyott épületeknél a berendezési tárgyak, úgymint fürdő-kád, henger, mosdó, főző-kemence, kályha-ajtók, kilincsek stb. nap-nap után apadnak, sőt az ajtók és ablakok és a falban lévő ólom- és vas-csővek is eltűnedeznek.

Ugy magánérdekből, mint közérdekből tehát haladéktalanul hozzá kell kezdenünk a megrongálódott épületek helyreállításához.

Mindent el kell követnünk, hogy a munka megindulhasson. Ennek érdekében az arra illetékesek véleményem szerint közbe kell járjanak a megfelelő hatóságoknál, hogy

1. Az építési anyagok mentesüljenek a körülbelül 30 százalékos különlettel illetéktől. Ezáltal lényegesen olcsóbbodnak az építkezések.
2. A helyreállított épületek kiadása

és bérösszegének megállapítása fellett a háztulajdonos szabadon rendelkezessék.

3. A helyreállított házak a rongálódásnak megfelelő százalékos arányban 5, 10, 15 évi adómentességet kapjanak. Az állami bevétel ezáltal nem csökkenne, mert a jelenleg lakhatatlan házak ugysem jelentenek adóbevételt.

4. A helyreállítási munkálatokra kedvező állami bank-kölcsönök álljanak a háztulajdonosok rendelkezésére.

5. Ha mindezek elintézését nyertek, záros határidőt kell kikötni a házak rendbehozására, ellenkező esetben a város vagy az állam vegye át az ingatlant.

Azt hiszem, ha a háztulajdonosok megkapják ezeket a támogatásokat örömmel és gyorsan rendbe hozzák házaikat s egy csapásra megindul az igazi békés termelő munka és megszűnik a lakásínség.

TORDAI MIHÁLY
Építőmester

Szigoru szesztilalmat rendelt el a rendőrfőkapitány

KOLOZSVAR, június 20. A rendőrfőkapitányság a mai nap folyamán a következő rendeletet bocsátotta ki:

Tekintettel arra, hogy Kolozsvár városán nagyszámu katonaság vonul át, a közbiztonság megőrzése érdekében elrendelem és szigoruan megtiltom, hogy akár magánosok, akár vendégülösök szeszestilt szolgáljanak ki. Mindazokat, akik ezen rendeletet megszegve szeszestilt szolgáltatnak ki, a közbiztonság ellen vétőknek nyilvánítom és iparengedélyük azonnali megvonásával, vagy magánosok esetében internálással fogom büntetni. A rendeletet Timofi György rendőrfőkapitány írta alá.

Itt írjuk meg, hogy a szesztilalom alól továbbra is kivételt képez a sör kiszolgálása, amit ezután is szabad árusítani.

A MNSz hírei

A Magyar Népi Szövetség ma délután 6 órakor taggyűlést tart a VI. kerületben. A gyűlésen dr. Csomós János előadásán kívül a kerületi kérdéseket is megvitatják. Minden tag pontosan jelenjék meg.

A Magyar Népi Szövetség vezetősége értesíti kerületi nótátagjait, hogy a csütörtök délután 6 órára hirdetett tanfolyamot június 26-án, kedden délután 6 órakor tartják.

Hogy történik a cukorkiosztás Kolozsváron?

KOLOZSVAR, június 20. Néhány nappal ezelőtt közöltük, hogy megérkezett Kolozsvárra az első cukorszállítmány. Azt is közöltük akkor, hogy a cukrot a cukorjegy-szelvények ellenében a kolozsvári szövetkezetek útján fogják szétosztani. Ezzel kapcsolatban a közellátási hivatalnál ma a következőket közölték:

A cukorkiosztást, minden híreszteléssel ellentétben, kizárólag csak a szövetkezetek végzik. Erre a célra a közellátási hivatal a következő szövetkezeteket jelölte ki: M. A. G. I. Sz. (Kossuth Lajos-utca 5), Dermatologia Szövetkezet (Korvin-tér 5) Vas-és fémiparosok szövetkezte (Postakert-utca 9), Solidaritatea szövetkezet központja (Dózsa György-utca 16) és fióküzlet (Magyar-utca 15 és Hunyadi-tér 11), Köztisztviselők és köznyugdíjasok szövetkezte (Mátyás-utca 4), Irizs Hangya szövetkezet (Kajántól-ut 60), Korvin szövetkezet (Erdai Nagy Antal-utca 5), Hargita szövetkezet (Kossuth Lajos-utca 44), Kővár Hangya szövetkezet (Széchenyi-tér 5), Láka szövetkezet (Kossuth Lajos-utca), Napoka szövetkezet (Bartha Mihály-utca 10) és a Monostori szövetkezet (Monostori-ut 30).

Az üzemek, gyárak és szakszervezetek ellátási csoportjait — ekonomátok — ez egyetemes levágot és papírlapra felragasztott jegyekre a MAGISZ-nál kapják meg a gyekre járó cukormennyiséget. Ettől kezdve kintve azonban bárki bármelyik szövetkezetnél beválthatja cukorjegyét, mert a szövetkezetek kötelesek minden hozzájuk fordult kérésre kifizetni.

Értesítés!

A „Nationala” biztosítási intézet kolozsvári vezérképviselete kedvező feltételekkel alkalmaz **akvizitor-ügynököket**, akik megfelelő helyi ismeretekkel rendelkeznek. Jelentkezni lehet délután 4-8 között Deák Ferenc-utca, 6-8 alatt.

Mindennemű **kereskedelmi áru-és butorszállítást** helyben és vidéken vállal az **„EXPRESS”** szállítási vállalat.
roda: Horea-ut 34. Telep: Szent István-ut 33-35. Telefon: 474.

Olvassa és terjessze a „Világosság”-ot

Megsemmisítik az észak-erdélyi kikényszerített adásvételi ügyleteket

BUKAREST, június 20. Bukaresti lapjelentések szerint az igazságügy-miniszter rendelettervezetettel készítette a kényszer hatása alatt létrejött észak-erdélyi vagyoneledgenítési szerződések megsemmisítésére.

A törvény azokat az elűzött, elmenekült vagy helyükön maradt észak-erdélyi román állampolgárokat kívánja védelemben részesíteni, akik maguk és családjuk megélhetésének biztosítása céljából kényszerítve voltak javaik eladására. E védelmet oly módon nyújtja, hogy az elűzött, elmenekült vagy helyükön maradt észak-erdélyi román állampolgárok által 1939 március 1-től máig kötött mindennemű ingó vagy ingatlan adásvételi ügyletet semmisnek nyilvánít.

Valószínűnek tartjuk, hogy a még tervezeti formában lévő törvény hatályát kiterjesztik Dél-Erdélyre is, ahol szintén igen nagy a száma a kényszer hatása alatt létrejött vagyoneledgenítési eseteknek.

Kolozsváron, Nagyváradon, Szatmárnémetin, Marosvásárhelyen és Gyergyószentmiklóson működnek érettségi bizottságok

Az érettségi vizsgák július 5-én kezdődnek az egész országban

BUKAREST, június 20. A közoktatási minisztérium kijelölte az érettségi bizottságok működési helyét. A kolozsvári magyar tankerületi főigazgatóság hátköré alá tartozó gimnáziumok részére Kolozsvárt, Marosvásárhelyen, Nagyváradon, Szatmárnémetiben és Gyergyószentmiklóson működnek bizottságok.

A 72. számú bizottság a kolozsvári magyar nyelvű állami gimnáziumban fog működni. Itt érettségiznek a kolozsvári magyartanítási állami gimnázium, a kolozsvári református és római katolikus, unitárius, valamint a dési magyartanítási állami gimnázium növendékei.

A 73. számú bizottság Nagyváradon a

magyar tannyelvű állami gimnáziumban működik. Ott vizsgáznak a nagyvárad magyartanítási állami gimnázium, a nagyvárad református és római katolikus, továbbá a szalontai magyartanítási állami gimnázium jelöltjei.

A 74. számú bizottság a szatmárnémeti magyar tannyelvű állami gimnáziumban

működik, ahol a szatmárnémeti magyar tannyelvű állami gimnázium, a szatmárnémeti római katolikus és református, a nagyvárad magyartanítási állami gimnázium, a szilágysomlyói magyartanítási állami gimnázium, a máramaros-szigeti római katolikus gimnázium és a zilahi református gimnázium növendékei érettségiznek.

A 75. számú bizottság a marosvásárhelyi Papiu Ilarian gimnázium helyiségében vizsgáztat. Itt érettségiznek a marosvásárhelyi Papiu Ilarian, a marosvásárhelyi magyartanítási állami gimnázium, valamint a székelyudvarhelyi református és római katolikus gimnáziumok növendékei.

A 76. számú bizottság a marosvásárhelyi református kollégiumban működik. Ott érettségiznek a marosvásárhelyi római katolikus és református, valamint a székelykeresztúri unitárius gimnázium növendékei.

A 77. számú bizottság a gyergyószentmiklósi állami gimnáziumban működik, ahol a gyergyószentmiklósi magyar tannyelvű állami gimnázium, a sepsiszentgyörgyi református és római katolikus, a kézdivásárhelyi római katolikus és a csikszeredei római katolikus gimnázium növendékei tesznek érettségi vizsgát.

Hivatatosan közölték, hogy az érettségi vizsgák július 5-én kezdődnek az egész ország területén. A vizsgák díja 10.000 lej fejenként.

A MEGSZÁLLÁSTÓL A FELSZABADULÁSIG

(MÁSODIK KÖZLEMÉNY)

IRÓ A HADAK UTJÁN

Asztalos István feljegyzései

A tiszt urak megérkezésével megkezdődött az a szigorú katonasdi. Orvosi vizittel kezdődött. És maig is örök rejtély marad számomra, hogy miért kellett hideg teremben vizitálni végig bennünket az orvos uraknak. — ők felöltözve, mi pucéron, mint a hernyó —, pedig volt ott fűtött helyiség elég. De egyáltalán nem értem és nem értettem soha és semmiféle katonaságnál nem érttem — pedig kétféle is végigkínlódtam már életemben s látom, esélyem van egy harmadikfelére is —, hogy miért kell a katonaságnál a sok rossz közül mindig a legrosszabbat, természetesen fel, mint itt is, fűtött helyett a fűtetlen szobát választani? Talán, mert ez a vitézi élet serkentője? Lehetséges, bár ebben a háboruban a székelyeket jól elserkentették vele. Még most is előttem a kép, hogyan állanak viszeres lábbal, gyámoltalanul a megrokkant idős székelyek és nemszékelyek. Álltak ágyéket takaró kézzel, szemérmesen. Sok közülük a negyven esztendővel hatvannak is kitetszett. Harcias egy sem volt, annyi szent. Igaz, a mi oszlopunkhoz nem éppen java emberanyagot osztottak, inkább a selejteset. De sem volt keményebb vágású fiatal.

— Nem értem — fakkadt is ki kétségbeesetten a idős —, büszke voltam, hogy izig-vérig katonák, székelyek közé kerülök — szavalta — s né, itt mind én fejlőgató vénembert látok... Fel a fejet, húzak ki magukat s borotválkoznak, az istenit, nem örök lengő szakállt, megértették!!! Mivel élnek ott-ön maguk, hogy ilyen gebék?...

Az emberek sunyultak, s hallgattak.
— Huzd ki magad, fiam! — biztatta egyiket a vizitáló orvoshadnagy is. Erdélyi lévén, szégyelte, hogy — enyje, enyje, — tényleg ezek a székelyek... — ugy állsz, mint egy ősszemert csizma! — sugta mérgesen. Husz és egynéhány évvel kedves és jószágos szokása volt ennek a hadnagynak a tegezés. A összkedvénben „te állat”-nak nevezte a bakát, jobb kedvénben a darumadarat említette nekik bizonyos bajkos kívánsággal kapcsolatban.

Az orvosszázados több tisztársával levetett ruháinkat kutatta át szenvedélyesen. Amelyikében te-tit talált, megélteti avval, jelentette ki szigorúan. A magyar nem dancsféle-fajta, elvárja, hogy senkinek se legyen közülünk tetűje! De akár elvárta, akár nem, bizony öt-hat magyar is akadt, akinek akadt. A biharmegyei cigány Varga Mihálynak meg aztán bővíben. Erre teljesen kiabrándult a székelységből.

— Hány inged von otthon? — förmedt a fiatalabb forma cigányra.

— Egy, — nyögte ki Varga Mihály.
— Tudtam — legyintett a százados —, lusta embernek tetűnél nincs egyebe. Hogy lehet egy inged élni, te ostoba, te!...

Varga Mihály hallgatott.
— Mért nem kérdezett gyermeket — morogta később, ugy magunk között —, abból öttel is tudtam volna dicskedni. — Tényleg annyi volt az Isten-adtának, öt gyermeke. Inge meg csak egy volt, s azt is mind elhozta most hazulról.

Az orvosi vizit után felöltöztettek katonának. Varga Mihálynak is lett két inge immár s ruddal a kaptája, tiszta új bakancsa s szép sárga puskája, amit olyan óvatosan hordozgatott a vállán, mint aki tojáshoz visz a zsebében.

A felöltöztetéssel kedvünket szegték nagyon. Addig mindesek reménykedtünk valami esodában, hogy hátha valami tudott, vagy még nem is tudott betegségért, amit most fedeznek fel esetleg rajtunk, vagy akinek volt, a sokgyermekes családapáságáért, vagy otthoni pótolhatatlanságáért — nem volt, akinek ne lett volna valami ilyesmit igazoló irata jegyzőtől, várostól, vasutttól, gyáraktól, tüzoltóságától, emlékszem még rezesbandától is akadt — a katonai szolgálat ulól felmentik és hazaküldik. Hej, nagy

volt a harcikedv! Szóval a felöltöztetés után tudtuk már jól, hogy ezeket a ruhákat immar maga a király sem veheti le rólunk s ugye, Magyarországon még király sem volt. Alig nyolc-kilenc szerencsést engedtek haza közülünk, s ugy gondolom, azokat is inkább csak azért, hogy ne fogyasszák a drága sok gyógyszer, egyébre ugysem voltak alkalmasak.

Igy lettünk hát végre katonák, legalább is külsőleg. De azok leszünk mi mindenképpen, fogadkoztak a tiszték. Csak legyen egyszer megszerveze az alakulat.

Az is megtörtént aztán.
Mint a leglényegesebb dologgal, a tisztilegények kiválasztásával s a tisztiekeze felállításával kezdődött. Ez eltartott, ugy nagyjából, öt-hat napig, részleteiben ugyanannyi hétig, mert még a hetedik héten is támadtak nézeteltérések egy-egy ügyesebb tisztilegény felett. Egy tisztilegény ügyessége a következőkben nyilvánult meg: Lehetőleg legényember legyen, fiatal, erős, fát lehessen rajta vágni, ügyeskedjen a falvakban, ahová az alakulatot szállásolják, tejet, tojáshoz, szalonnát, sajtot, vaját, turót, húst és asszonyt szerezzzen majdnem ingyen. Legyen megbízható, hűséges, tudjon csizmát pucolni és lábat mosni. Igen, akadt tiszt, aki a legényével mosatta rendszeresen a lábát... Aztán lehetőleg egyfalusi vagy városi legyen a tisztel, vagy legalább is egy környékbelije, hogy alkalomadtán feketén beszerzett dolgokat — s mit lehet tudni? — esetleg majd „szakmányolt” holmit, ezt-azt, tudjon hazavinni.

Valahogy ez is lezajlott aztán, a tisztilegények kiválasztása. A tisztiekezevel nem volt nagy vita, mindannyian megegyeztek abban, hogy a koszt java az övék. Erre később még kitérek ugyis. Egy nap alatt a legénység beosztása is megtörtént s megkezdődhetett, ami egy háboruba induló csapatnál a leglényegesebb, a tisztelgő gyakorlatok kézzel és fejtetéssel, jobbra és balra át, — na meg a diszlepes! Én magam a gazdasági hivatalhoz kerültem, megmenekültem hát ettől a katonasditól, kivéve a tisztelgő gyakorlatokat, melyeket, tisztési mivoltomhoz képest, dugott helyen kellett gyakorolnom. ne-hogy fogyatékoságot észrevegyék a közönbüdek. A századosnak bogara volt a tisztelgés.

Áll egyszer az utcán s arra jön Csergezán, egy bokros-bajszú székely. Jön az öreg, jön, meglátja a századosot s azt is, hogy késő már elkerülni, hát nekiszánja magát és jön. Neki igazítja magát, me-revedik meg karómódra, vet egyet a fején, hogy le-ben belé a bajsja, aztán felkapja a kezét a füle mel-lé, tiszteleg pislogás nélkül s pacérozik el mereven, mint kankutya előtt a bakkutya.

A százados nézi, aztán csak reá kiált:
— Nem jó Csergezán, nem jó! Csinálja mégegyszer!

Csergezán szégyenkezve, hogy na lám, nem sikerült, visszamegy tíz lépést s végig cselekszi újra az előbbi csak most már még merevedben.
— Nejn jó! — ordít a százados. — Hogy tartja maga a kezét?!... Csinálja mégegyszer.

És Csergezán megcsinálja mégegyszer, és még egyszer és mégkétszer. Már egészen komor és keserű.

— Az ujjait, ember, az ujjait tartja rosszul! — magyarázza meg végül is a százados. — Ne görbitse be az ujjait, hanem feszítse egyenesre, s meg is mutatja neki.

— Csak lehessen százados ur — tör ki Csergezánból —, sze megvannak instálom kucorodva, két ujjamat elvágta volt a sarló...

— Nem érdekel — dühöng a százados. — Holnap jelentkezik, hogy megtanult tisztelegni! — adta ki végül neki parancsba s avval otthagyta.

Csergezán egész délután a falnak fordulva gyakorolta a tisztelgést.

A tisztelgésen kívül még két másféle bogara is volt a századosnak. Egyik, hogy örökké nótáztatta volna az oszlopot. Kedvenc dala ez volt:

Mikor az ezred kivevöl s a dob peregni kezd,
kilencven huron pengetik, kilencven huron ezt:
(hogy) fehér abroszt, piros bort a kántin asztalára...

A másik bogara meg az volt, hogy minden nap egy tisztet, ő maga személyesen, meghívott a tisztiebédre. Demokratikus érzelem-e, vagy csupán bajtársiasság? nem tudtam kielemezni soha, de egy tisztnek ott kellett ülni s ha birt, velük egy asztalnál enni... Minden nap más és más tisztet kínlódtá végig ezt a megtiszteltetést. Mäskülönbön nem volt rossz ember a százados, semmiesetre sem rosszabb más alakulat parancsnokainál, sőt azoknál annyival még jobb, hogy szerre-szerre majd mindannyiunknak szabadságot is adott. 4-8 napig, ki milyen mesz-sze lakott. Meg is járta emiatt. Már Szovátán voltunk, mert közben az idő telt s minket egyik faluból a másikba vezényeltek, mikor nyolcnap szabadságra engedte Zsejki Lajost is. Ez a Zsejki fiu még mindig a tényleges idejét töltötte nálunk, miután szökésért két esztendődt ült egy katonai büntető intézetben. Hosszas gondolkozás után elengedte végül hadd lássa meg annyi sok idő után az anyját. Varga Mihállal indult el Zsejki, Vargával, az ötgyermekes cigánnyal, bihariak voltak s nyolc napi szabadságot kapott mindakettő.

Eltelik a nyolc nap, el a kilencedik, de se Varga, se Zsejki nem jön... El a tizedik is, s reá meg vagy öt nap, s törhethe fejt a százados, hogy most aztán mit csináljon. Végül is azt csinálta, hogy elküldte a szökési beadványt, s körözést kért Zsejki és Varga ellen, minket pedig egybe gyűjtetett egyik nap délután s beszédet tartott nekünk. Ilyesforma beszédet:

— Honvédek! Közölnöm kell veletek, hogy Zsejki Lajos és Varga Mihály a legnagyobb becselenség követte el, amit katona elkövethet. Hütelenül elhagyták a zászlót, amelyre felesküdték, elárulták a hazát, visszaélve a bizalommal, megszöktek. Gyulázat hoztak az oszlopra, mert ez mindnyájunknak a legnagyobb szégyen! — A szabadságot pedig ezennel beszünteti, tette utána a mi legnagyobb bánatunkra.

De két napra rá aztán váratlan dolog történt:

Kolozsvárról értesítették az oszlopot, hogy ellen-séges légitámadás következtében, egy állomás mel-letti kocma romjai között megtalálták a Zsejki La-jos és a Varga Mihály holttestét. A két szegényke ember vonatot várt Kolozsváron, ami majd Biharba viszi őket, beültek egy kocsmába s ott érte őket a halál. Most aztán a százados újra csak mit csinál-jon? Azt csinálta, amit két nappal azelőtt: Minket egybegyűjtetett és újra beszédet tartott a követke-zőképpen:

— Honvédek! Zsejki Lajos és Varga Mihály azt tették, ami egy katona számára a legnagyobb dicső-ség, életüket adták a hazáért. Hősi halottak ők, az oszlop első hősi halottai. Büszkék lehetünk rájuk, hősbajtársainkra. Vigyázz!

Es két perccet vigyázz állásban töltöttünk. Tisztelegtünk Zsejki Lajosnak és Varga Mihálynak.

Ilyen közel sem éreztem még a dicsőséghez a szaláztat.

(Folytatjuk)

"Fogoly" mükincek

31.000 — sem több, sem kevesebb — legelősebben kártotékozott darab lopott mükinck rejtekhelyét fedezte fel az amerikai hadsereg a „filozófus“ Rosenberg neuschwanstein-i kastélyában. A termek, mint ezeregyébli káprázatos áruháza, tömve a megerősökölt országok legszebbeszebb büszkeségeivel.

A „fogoly“ kincsek közt jelen volt többek közt Rubens „Három Gráciája“ (Maurice Rotschild gyűjteményéből), több Corot, Gainsborough, Oroszországból és Franciaországból származó 300 még felbontatlan láda, számtalan miniatűr David Weill (háboru előtt a franciaországi múzeumok tanácsának elnöke) híres gyűjteményéből, a kievi múzeum legszebb darabjai, egy óriási terem majd méter magasságban megrakva a Rotschildok szőnyegével, gobelinével, szemképrázató renaissance ékszerek stb., stb.

Fellette jellemző dokumentum Göringnek 1940 november 21-én Rosenberghez intézett levele, melyben felszólítja utóbbit, hogy menél kevesebb feltűnéssel menél több mükincket szerezen még a szállítson Németországba. A Luftwaffe, írja, a légi kolosszus, rendelkezésre áll a szállítás végrehajtására és biztosítására. Előkerült egy lény mellett hegyi barlang részletes térképe is, melyről feltételezik, hogy feltárásánál egyebek közt előkerül a Gand-i székesegyház viághírű Van Dyck oltárképe.

James Forimer hadnagy, civilté a New Yorki Metropolitan Múzeum egyik oszlopos tagja, jelenleg a 7-ik hadsereg művészeti (mükinck, stb. különtmény vezetője), elképzelte nézte a felhalmozott értékek tömegét.

Evek, sőt évtizedekig is eltarthat míg a kincs-zürzavartban rendet teremthetnek a német rablók zsákmányának minden egyes darabja visszajut jogos tulajdonosához.

Ez azonban még mind semmi és Neuschwanstein elpirul szegényében Unsterstein neve hallatára. Ez a kis bajor helység Berchtesgadenből nem messze húzódik meg s nevezetessége, hogy Göring ur 200 millió dollár értéket képviselő „gyűjteményével“ büszkélkedik. Van itt minden, ami szép s másé volt, csupán Lucas Cranachból 50 — mond ötven — darab, közte egy gyönyörű Madonna a gyermekkel, egy ugyancsak csodaszép Vénusz és a százországi Möríc herceg portréja, melynek különtessége, hogy erősen hasonlít Göring egyik leányára.

Rembrandt „csak“ öt van, köztük a világhíres 1660-ban festetti Öreg férfi portréja. De, bár Karinhall büszke tulajdonosa főleg régi mesterek előteremtésére specializálta a kívánságait kiszolgáló Sicherheitsdienst tagjait, a moderneket sem vetette meg, mint látható Van Gogh „Arles-i náda“ és a kacagó „Napraforgók“ című képekből, sőt két Renoir is díszíti a Göring-gyűjteményt.

Érdekes, hogy míg Hitler egyszerűen bevezette, amit éppen megkívánt, addig Göring néha megfűszerezte a vevő szerepét, azonban, mint a bizonyos Van Dycnél, melyet egy holland mükereskedőtől vásárolt, s megtalált nyugta szerint 200.000 márkát adott érte! A kép értéke 150.000 dollár.

Mind ezek után hihetetlenek hangzik, amibár mégis úgy van, hogy Göring ur arany- és ékszer-szerzeményei még festményeit is felülmúlják. Ládaszám súlyos arany asztali szervizek, arany gyertyatartók tucatjával, drágakövekkel berakott arany dobozok, gyémántokkal kivert szivardoboz stb., stb. És mindezek felett a gyűjtemény csúcspontja, korunk legbizarrabb darabja: Hermann Göring Reich Fővadászmester által Hermann Göring Reich Fővadászmesternek (sic) adományozott ezüst billiom.

Hát lehet itt még egy árva szó is hozzátenni?

Luka László Marosvásárhelyen. Tudósítónk jelenti: Szombat Marosvásárhelyen tartózkodott Luka László, az ODA országos főtákkára Goldberger Miklós társaságában. Mindketten megbeszélést folytattak az ODA helyi vezetőségével a fellemerült problémák helyes megoldásáról.

Szeretettel folkérik ezuton is a szülőket, hogy gyermekeiknek a június 24-iki (délután fél 3 óra) gyermeknapi virágos felvonuláson való részvételét legkésőbb június 22-ig (pénteken) délig a Népjóléti Hivatalban, Farkas-utca 4 alatt, bejelenteni sziveskedjenek. A gazdag műsor keretén belül diszes gyermekfelvonulás lesz, gyermekek (7 éves korig), babakocsik, gyermekautók, gyerekkocsik, rolerek és kerékpárok részvételével. A legszebben díszítetteteket díjazják.

A kolozsvári Csizmadia Partársulat „Dahlia“ tekéző sportgyestülete június 21-én délután 4 órai kezdettel megkezdi működését a Szentegyház-utca 18 alatti tekepályán. A tagok pontos megjelenését kéri a Vezetőség.

H I R E K

VILÁGOSSÁG

Politikai naplóp. Megjelenik hétfő kivételével minden nap

Szerkesztő: BALOGH EDGAR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár Brassai-utca 7. Távbeazóló 258. Előfizetési díj egy hónapra 1000 lej. Apróhirdetések szavanként 30 lej, legkisebb hirdetés 300 lej. Alláskeresőknek szavanként 20 lej, legkisebb hirdetés 200 lej. Cím a kiadóban és jelíges hirdetéseknel 30 lej pótdíj fizetendő. Keretes hirdetések négyzetcentiméterenként 80 lej. Szövegghirdetés (hírek között) szavanként 80 lej. Nyilttér szavanként 100 lej. Kéziratok megőrzésére vagy visszaküldésére nem vállalkozunk.

A Magyar Népi Szövetség ketesdi tagozata az ifjuság kulturoportjának közreműködésével jólsikerült műsoros táncmulatságot rendezett vasárnap délután a falu sétaterének felavatása alkalmából. A falu számára sok tanulságot nyújtó műsor számokat Székely Pál iskolai igazgató állította össze, ugyancsak az ő fáradhatatlan munkájának köszönhető az egész sikeres rendezés. A falu fiatal-ságának dicséretére válik az az odaadó szorgalom és tanulmánygyás, amivel nemcsak saját kulturális színvonalukat és falujok becsületét növelték, de a Magyar Népi Szövetségnek is dicsőséget szereztek.

(*) A fodrászmesterek szakosztálya vezetőségi ülést tart az Ipartestület székházában ma, csütörtökön déli 1 órakor. Pontos megjelenést kér a szakosztály elnöke. 9151

ANTIFASISZTA KIALLITÁST RENDEZ az ARLUS, a Szovjetbarátok Romániai Egyesülete „Hitler új rendje“ címmel a sétateri műcsarnokban. A kiállítás szombaton délután 6 órakor nyílik meg.

A Haladó Ifjuság résztvesz a belgrádi kongresszuson. Bukarestből jelentik: június 17-én Bukarestben a Károlyparkban összejövetelt tartott a romániai Haladó Ifjuság, amelyen megtárgyalták a belgrádi ifjusági antifasiszta kongresszuson való részvételt. Ezen a kongresszuson résztvesznek: Jugoszlávia, Görögország, Románia, Bulgária és Albánia. Románia 50 test és szellemi ifjummunkással képviselteti magát.

(*) A „Vendéglátók Beszerzési Szövetekeze“ hatósági cukrot és több más élelmiszert oszt tagjainak. 9166

A szovjet Tudományos Akadémia jubileuma

A Szovjetunió Tudományos Akadémiája június hónapban ünnepli fennállásának 220. évfordulóját.

Az Akadémia a világ leggazdagabb tudományos intézményeinek egyike. Könyvtárában 10 milliónál több tudományos könyv van. Állattani, növénytani, élettani és néprajzi gyűjteményei értékesek és ritkák. 25 év alatt az Akadémia több mint 500 nagyobb expedíciót szervezett a legkiválóbb tudósok vezetése alatt.

A Szovjetunió Tudományos Akadémiája és más országok hasonló intézményei között lényeges különbségek vannak. A szovjet Akadémián nemcsak egynehány magántudós működik, hanem nagy tudós csoportok, amelyek meghatározott tervek szerint dolgoznak. Ezek a tervek természetesen összhangban vannak az ipar, mezőgazdaság és a szovjet nép érdekeivel. Másik jellegzetessége a szoros kapcsolat, amely az Akadémia és főiskolák, üzemek és népbiztoságok között fennáll. Az Akadémia új tudományos kárcereket képez ki. Jelenleg 571 fiatal tudós dolgozik az Akadémia intézeteiben.

A nagy Honvéd Haboru éveiben az Akadémia irányította az ipar és mezőgazdaság újítóinak munkáját és nagy szerepe volt az emberi civilizáció ellensége, a német fasizmus teljes szétzuzásában. Az Akadémia három tagja a „Szocialista munka hőse“, mintegy 50 tagja pedig más kitüntetésekkel kapott.

Az Akadémia 220 éves fennállásának megünneplése nagy eseménye a szovjet tudományos életnek. Az ünnepi ülészakon mintegy 2000 szovjet tudós vesz részt, valamint a baróti úszonyban lévő államok, köztük Románia és Magyarország neves tudósai.

SFARLE VASILE ELTEMETTE KOZAK PAVELT. Megható jelenet játszódott le a MNSZ nagyváradi székházában. Sfarle Vasile szókányi román földműves arra a hírre, hogy a székházban megjelentek a magyarság kolozsvári vezetői, beállított egy gondosan őrzött iratcsomóval s felkérte a kolozsvári kiküldötöket, hogy juttassák el a csomagot — Kassára. Kiderült, hogy Kozak Pavel szlovák származásu honvéd írástól van szó. Ez a honvéd a Belényes körül folyt harcokban esett el, a fasiszták haborujának végükhára küldött áldozataként. Szlovák fiu magyar zsoldban, magyar honvéd német zsoldban — s román földműves, akinek a népe ellen harcolt, adta meg neki a végtisztességet. Az iratok szerint Kozak Pavel szlovák földműves volt a Kassa mellett fekvő Szentlőrincke községben. Az iratok, köztük levelek és fényképek is, átvehetők a Magyar Népi Szövetség nagyváradi székházában, Vismazky-utca 27 alatt. Aki Kassára készül, elvihetné a csomagot a halott hozzátartozóinak.

Magyar—Jugoszláv Baráti Társaság alakul. Budapestről jelentik: Megkezdődtek a Magyar—Jugoszláv Baráti Társaság megalakításának előkészületei. A Társaság, melynek tagjai a magyar tudományos és művészeti élet legjelentősebb képviselői lesznek, elsősorban a művészeti és kulturális kapcsolatokat akarja kifejleszteni a két ország között, hogy ezzel is közelebb vigye a két szomszéd népet egymás megismeréséhez, baráti együttműködéséhez.

A kolozsvári Magyar Egyetem tisztogató bizottsága június 22-én, szombat délelőtt 11 órakor ülést tart a Mikó-utca 3 alatti Gazdasági Hivatal II. emeletén. Megidéri a következőket: Beke Karolina, Zsoldos János, Rancz Anna Ambrózia, Appán Ágnes, Sass Miklós, Dóri Lajos, Tózsér Magda, dr. Kuthy Sándor, dr. Kuthy László, dr. Dohy János, dr. Blázi Nóra, dr. Pásztai Géza, Zlatzky Gizella, Gálfalvi Sándor, Biró Róza, Orbán Margit, Kömüves István, Salamon Margit. Nevezettek multbeli magatartását illető bármilyen terhelő adat, vagy bizonyíték írásban vagy szóban fenti címre adandó be.

Helyreigrtítás. Lapunk tegnapi számában közöltük, hogy a lakásrekvirálás ügyének megbeszélésére a rendőrkapitányság gyűlést hívott össze június 22-én, pénteken délután 5 órára. Téves értesülés alapján azt irtuk, hogy a gyűlést a rendőrkapitányság épületében tartják. Helyesbítünk: a gyűlés színhelye a várme-gyeháza díszterme.

Két tábort rabl az új magyar hadseregben. Budapestről jelentik: Az elmult napokban megtörtént két tábort rabbi kinevezése, hogy az új magyar hadsereg zsidó vallásu katonái is megfelelő lelki gondozásban részesüljenek. A tábort rabbi jelzése: kicsinyített törvénytábla a gallér két oldalán, azon a helyen, ahol a különféle keresztény felekezetek papjai keresztet viselnek. Az új tábort rabbi egyike századosi, másika pedig főhadnagy rangot kapott.

Darvas József budapesti író a Józsa Béla Athenaeum meghívására — amint azt már megirtuk —, előadást tartott a Diákház nagytermében. A Diákházban vasárnap este bál volt s így az előadás előtt pár órával még a szokásos bál utáni rendeztség volt a teremben. A székek szerteszét. A Józsa Béla Athenaeum vezetősége az utolsó pillanatban az „Erbe“ faipari vállalat, a 2. számú faipari vállalat és a bőriparti munkások szövetkezetének munkásaihoz fordult segítségért. A munkások azonnal eleget tettek a kérésnek s nyomban hozzáláttak a munkához. Mire a közönség 5 óra felé lassan gyülekezni kezdett, már minden rendben volt. A nagyteremben kifogástalan volt a rend és tisztaság, a székek a helyükön voltak. A Józsa Béla Athenaeum kiküldöttje a munkások példaadó magatartásáért és szolgálatkészességükért a Szakszervezeti Tanács titkári értekezletén mondott köszönetet.

Belügyminiszteri rendelet a rekvirálásról. A belügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében rekvirálásokat egyedül a hadsereg tagjai végezhetnek városokon a rendőrség segítségével, falvakon a csendőrség segítségével. Ezeknek a közegeknek a rekvirálásához külön erre a célra kiállított engedélye kell legyen. Az utcákról járműveket rekvirálni szigorúan tilos.

Ertesítés. A városi Víz és Csatornaművek igazgatósága a fogyasztó közönség tudomására hozza, hogy a belügyminiszterium 1648/945 sz. alatt 1945 május 1-i visszamenőleges kezdettel megállapította az új víz és csatorna átalánydíjakat az alábbiak szerint: 1 helyiség évi vízátalánydíja 1300 lej, 1 fürdőszoba évi átalánydíja 9200 lej, 1 WC évi átalánydíja 1300 lej, 1 WC vagy fürdőszoba évi csatornadíja 1160 lej, 1 WC vagy fürdőszoba megengedett mennyiségén felüli víz köbméterenkénti egységárát 60 lejben állapította meg. Egyebekben a többi mellék-díj, u. m. a víz- és csatorna bekötsési bére, vízmérőbér és karbantartása hasonló arányban emelkedett. Tájékoztatásul közöljük, hogy helyiség alatt értendők a lakószobák, konyhák (40 négyzetméterig), előszobák (8 négyzetméterig), éléskamrák (6 négyzetméterig) és ipari helyiségek 40 négyzetméterenként. Az igazgatóság.

(*) Meghívó. Tisztelettel meghívjuk az volt 110/24. és 110/25. munkás-század tagjait Kolozsváron a „Concordia“ klubhelyiségben, Unió-utca 8. I. emelet június 23-án este 7 órakor tartandó bajtársi összejövetelünkre való részvételre.

Házassági hír. Örömmel adjuk hírül, hogy Hangay Márta, a kolozsvári Nemzeti Színház volt kedves fiatal tagja és Homonnay Hugó vezérkari őrnagy, a „Világosság“ volt katonai munkatársa Budapestben a Krisztina-városi plébánia templomban június 9-én tartották esküvőjüket.

(*) Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik drága halottunk, Varga András temetkezési költségéhez adományukkal hozzájárultak és fájdalunkat részvétülükkel enyhíteni igyekeztek, ezuton is köszönetet mond a gyászoló Varga-család. 9154

A CFR Alkalmazottak Szakszervezete ezuton hívja fel azokat a családokat, akiknek családijuk jelenleg ismeretlen helyen tartózkodik és ebből kifolyólag családjuk eddig is segélyben részesült a szakszervezet részéről, hogy újból összeírásuk végett a szakszervezetben, Horea-ut 5 alatt jelentkezzenek. Mindenki hozza magával a családfi szolgálataba lépésének idejét igazoló okiratot és a gyermekek keresztlevelét.

Butora értékesebb lesz, ha Grátzal festeti
Szentlélek-utca 17. — Telefon 602

Ujabb száz tonna gypot érkezett Konstancába. Bukarestből jelentik: 20 vagon gypot érkezett a Szovjetunióból Romániába, ebből 10 vagon már feldolgozás alatt van. Tegnep 100 tonna érkezett Konstancába, amit Bukarestbe irányítottak.

Felkötrem azon bajtársakat, kik főr-jemről, Klein Béláról, ki a 110/vép munkásszázadnál szolgált, tudnak valamit, értesítsék aggródo feleségét a Világosság kiadóhivatalában.

Konok és Facturák
kávéházak, iparosok, vendéglősök és kereskedők részére legolcsóbban a POLONYI-nyomdában szereshetők be Minorita-utca 3

Felvételi vizsgák középiskoláinkban

A gyulafehérvári *Majláth főgimnáziumban* az első osztályos felvételi vizsgálatok június 28-án reggel 8 órakor kezdődnek. Az V. osztályos felvételi vizsgák 26-án reggel 8 órakor.

A nagyenyedi református *Bethlen-kollégium fű-főgimnáziuma* az első osztályos felvételi vizsgálatot július 2-án reggel 8 órai kezdettel tartja. A vizsgálatra előzetesen kell jelentkezni az igazgatósághoz címzett írásbeli kérdésben. A szokásos vizsgálatot a legújabb miniszteri intézkedés szerint úgynevezett intelligencia-vizsgálat előzi meg.

A kéressel együtt beküldendő a tanuló elemi iskolai bizonyítványa, születési és keresztelési anyakönyvi kivonata, állampolgársági és újraoltási bizonyítványa. A három utolsó bizonyítvány utólag is benyújtható, ha jelenleg akadályos volna.

A vizsgálat tárgyai: román nyelv (Románia történetéből és földrajzából is tehetőek egészen egyszerű kérdések), magyar nyelv, mennyiségtan (ebből csak írásbeli). A vizsgálat díja 1000 lej. A vizsgálat két, esetleg három napig is eltarthat. Felvételi vizsgálatot szeptemberben is tartunk.

A *Kolozsvári állami kereskedelmi fűiskolában* június 26—29 napjain felvételi vizsgát tartunk az I. és az V. osztályokba. A felvételi vizsga tárgyai: I. osztály számára: írásbeli: magyar nyelv, román nyelv, számtan. Szóbeli: román nyelv, magyar nyelv. V. osztály számára: írásbeli: magyar nyelv, román nyelv, áruismeret, kereskedelmi ismeretek. Szóbeli: román nyelv, magyar nyelv, kereskedelmi ismeretek, áruismeret, földrajz, számtan, egy idegen nyelv.

A radnóti gazdasági iskola közleménye

Az 1943—44. tanévben a radnóti római katolikus gazdasági iskola elméleti félély végzett növendékeit értesítjük, hogy iskolánk vezetősége — mindazon növendék részére, kik a háborús állapotra való tekintettel az 1944—45. évben tanulmányukat folytatni nem tudták, alkalmat óhajtunk adni, hogy félélyüket ne veszítsék el. Gyakorlati vizsgálatot az 1945. év őszén tesszük, tekintet nélkül arra, hogy a gyakorlati elvégzése vagy nem, ha a következő feltételeknek megfelelnek:

1. 1945. év június hó 1. és október között legalább 30 napos gyakorlati munkára azonnal jelentkeznek, hogy az igényük arra beoszthassa.

2. Ez idő alatt a növendékek elvételét az iskola díjtalanul vállalja.

3. E gyakorlati munka elvégzése alkalmat ad arra, hogy az ott nyert ismeret alapján az ősz folyamán vizsgára álljanak.

4. Agyneműt mindenki hozzon. Az áldozatot iskolánk vezetősége fogadja. Azokban a tudatban, hogy testvéreink a félben maradt munka elvégzéséért az iskolánk különösen most, midőn szükség van a többtermelésre, kötelességének megfelelni, minden haladni vágyó gazdasági feléje nyújtott kezét és szívet jelölje nem végzett év befejezésére.

A jövő tanév október 15-én felvehető 14 évet betöltött és legfeljebb két évet végzett egészséges ifjú.

Radnót, 1945 június 1.

Az I.

Előadások

AZ ERDÉLYI MUZEUM-EGYETEM BÖLCSESZET-, NYELVTUDOMÁNYI SZAKKÖZMUNKÁJA június 21-én, csütörtökön 5 órakor a Magyar Történelmi Intézetben (Királyi emelet) szakülést tart. Ujvári Károly dr. „Új Erdély néprajzi kutatásai” tanulmányát mutatja be.

A MÉRNÖKÖK ÉS TECHNIKUSOK SZERVEZETE rendezésében június 21-én, csütörtökön délután fél 6 óra közlekedési kérdésekkel foglalkozó előadást tart a Könyvtár előadótermében. Vendégeket szívesen látunk.

A Városi Színház június 21-én, csütörtökön délután 3 órakor előadja a „Közvetlen” című művét.

Nagygyűlés az Antifasiszta

KOLOZSVAR, június 18. Az Antifasiszta Nők Egyesületének előkészítő bizottsága szombaton délután tartott az ARLUS helyiségében gyűlést. A gyűlést Mosteoru tábornok egyesület elnöknője nyitotta meg. Bugnariu titkárnő az Antifasiszta Nők Egyesületének feladatát, céljait, különböző szakosztályait, valamint a kultúrális harcolás ellen tanfolyamok, sajtó- és propaganda munkát, az egyesületi céljainak megvalósítását, valamint a gyűlés célját, hogy a gyűlés...

Éljen a v
és a
NŐV

Fr

Sz
to
k

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BÜNÖS-E A SAJTÓ!

vezetési tagoknak 100 lej. Rendes helyárák 200 lej

LET

ben

játékosok

a 7. percben gölt
 eshelyzetből to-
 yanasak leste-
 Még mindig
 Vass bolta-
 :0. Néhány
 zel ártat-
 lovan nem
 e teljesen
 Szinet
 ragált
 később
 véde-
 t ki-
 o...
 de
 re-
 d-
 t

dély körüli utra. A kerékpáros „bolyok” Sepsiszentgyörgyön át Csikszarada felé indultak tovább, ahonnan Marosvásárhely irányába folytatják utjukat. A székesfővárosba történő érkezésről és továbbindulásról Kolozsvár felé, telefon-tudósítás alapján fogunk beszámolni olvasóinknak.

RÖVID SPORTRIEK

A MÁGISz labdarugó együttese, mely a tavaszi idényben kitűnően szerepelt a különféle intézmények alakulataival játszott mérkőzéseken, újabb érdekes találkozót hoz létre. Ma, csütörtökön délután háromnegyed 6 órakor az egyetemi stadionban az egyetemi alkalmazottak együttesével mérkőztek. A két együttes a következő összetételben játszik: MÁGISz: Oltyán — Derzsi dr., Gullácsy — Jónkits, Roth, Szegő — Szigyártó, Holley dr., Imreh dr., Barcza, Dehelean. Egyetemi alkalmazottak: Fehérvári — Buda, Kiss — Dobai, Mázsa, Both — Demeter, Ádám, Boér, Róbert, Chendrean.

A Victoria vasárnap Szemesujváron játszott a kitűnően fejlődő Spártával és 0:0-ás félidő után 4:2 arányban győzött Capusan, Chiorean II., Negrutin és Uanoiu góljaival.

A budapesti I. osztályú labdarugó bajnokság nagy rangadóján, az MTK—FTC viadalon a kék-fehérek győztek 1:0 arányban az „öreg” Markos góljával. A mérkőzésnek 15.000 nézője volt. További eredmények: UTE—Kispest 8:0, B. Eszék—Ganz 5:2, Vasas—NSC 2:0, VAG—Z. MADISz 2:1 és Csepel—terzsébeti MFK 6:3. A bajnokságban az FTC vezet a Csepel és az MTK előtt. Az FTC a negyedik helyre szorult a tavaszi mérkőzések után.

Matrona

Általános Biztosítási Intézet (Alapítva 1892)

... ügyeit, hogy megnyitotta kolozsvári vezérlését a Deák Ferenc-utca 6-8 s kéri hogy a jövőben is bizalommal forduljanak hozzá mint a múltban.

Matrona általános biztosítási elfogad tűz-, baleset-, szálkirakat- és életbiztosításokat ározott időre és sorshuzásra, stb.

... órák délután 4-8 között.

ÁLLMÁST

ÖZTETÉST

vasuton minden irányban legelőnyösebben eszközölünk.

Transportul

... utca 20. Telef. 493

Figyelem!

kereskedelmi átköltözött 20 alá. Üzlethelyiség

Általános Biztosítási Intézet

... kéri üzletekkel a Depol „Victoria” utca Mik 6s-utca 2

Mindenkét érdekel!

magyar nyelven a legújabb törvény, tulajdonosok és bérszonyait szabályozza 300— lej. ... kereskedésben

BCU Cluj / Central University Library Cluj